

Kan man gøre noget for at mindske risikoen for læbe-gane-spalte ved næste graviditet?

Forskningsprofessor, dr.med. *Kaare Christensen*
Center for Forebyggelse af Medfødte Misdannelser

Spørgsmålet i overskriften er et af de spørgsmål, der ofte melder sig hos forældre, der har fået et barn med læbe-gane-spalte. Svaret er: "Ikke ud over at følge de almindeligt gældende råd til gravide".

De almindeligt gældende råd til gravide, som de formuleres af Sundhedsstyrelsen er: undgå at ryge, undgå at drikke alkohol, samt spis en almindelig sund kost. Det vil sige følg de 7 kostråd, som er: spis meget brød og gryn, spis frugt og grøntsager hver dag, spis kartofler, ris eller pasta hver dag, spis ofte fisk og fiskepålæg - vælg forskellige slags, vælg kød og pålæg med lavt fedtindhold, brug kun lidt smør, margarine og olie og spar i øvrigt på sukkeret.

Derudover anbefales det at tage et tilskud af folinsyre og jern. Særligt anbefales det at spise folinsyre, lige så snart man prøver på at blive gravid (og gerne nogle måneder før) - en amerikansk forsker har endog foreslået, at alle nygifte skulle have et glas folinsyre i bryllupsgave! Baggrunden for tilskud af folinsyre er, at risikoen for at barnet får rygmarvsbræk mindskes betragteligt, hvis kvinden spiser folinsyre før og under graviditeten. Om det også nedsætter risikoen for læbe-gane-spalte er omdiskuteret. En række undersøgelser tyder i den retning, mens andre undersøgelser ikke har kunnet bekræfte det.

Rygning under graviditeten kan have en række skadelige virkninger på barnet, og det er et gennemgående fund i en lang række undersøgelser, at rygning under graviditeten er forbundet med en let øget risiko for læbe-gane-spalte hos fosteret (risikoen er øget med en faktor 1.2). I den danske undersøgelse, som blev gennemført i perioden 1991-94, så vi også denne sammenhæng.

Alkohol i meget store mængder gennem længere tid kan give ansigtsmisdannelser, men det er endnu uvist, hvilken betydning alkohol i små og moderate mængder har i forhold til læbe-gane-spalte.

Hvis en kvinde har sygdomme som fx epilepsi eller sukkersyge gælder der særlige forhold. Kvinder med disse sygdomme føder oftere børn med misdannelser end andre kvinder. For epilepsi har man længe diskuteret, om det var selve anfaldene, eller det var medicinen, der var skadelig for fosteret. Ved sådanne sygdomme bør kvinden følges af specialister under graviditeten og helst allerede når graviditeten planlægges.

Kilde:

Wyszynski DF, Beaty, TH. Review of the role of potential teratogens in the origin of human nonsyndromic oral clefts. Teratology 1996; 53(5):309-317.

Sundhedsstyrelsens hjemmeside: <http://www.sst.dk/> (klik på Sundhed og forebyggelse).

Bragt i LLG-Bladet 2001/4